

CHRISTA MESNARIC

Aristoteles
voor
MANAGERS

BBNC uitgevers
Rotterdam, 2011

Inhoud

Aristoteles – een managementgoeroe in de 21 ^{ste} eeuw	9
Wie was Aristoteles? Een beknopte biografie	15
Succesformules in het bedrijfsleven	23
Het streven naar volmaaktheid en geluk ...	53
Deugden, vaardigheden en karaktereigenschappen	69
Personeelsmanagement, motiveren van medewerkers en talentmanagement ...	81
Hoe je kennis succesvol managet	91
Spiritualiteit in het management – een tegenstrijdigheid?	109
Aristoteles in soundbites – een overzicht van de belangrijkste citaten	121
Wat Aristoteles zo actueel maakt	127

Aristoteles – een managementgoeroe in de 21ste eeuw

*Denken op zich is niet productief,
praktisch en doelgericht denken wel.*

De roem en erkenning van Aristoteles houden nu al ruim tweeduizend jaar aan. Hij behoort tot de bekendste en invloedrijkste mensen die ooit hebben geleefd. Hij was een leerling van Plato en leermeester van de man die later als Alexander de Grote de wereld zou veroveren. Hij was een wijsgeer en wetenschappelijk onderzoeker. Hij vergaarde enorm veel kennis, waar de hele mensheid profijt van zou trekken. Aristoteles wordt gezien als de vader van de

empirische wetenschap en zijn natuurwetenschappelijke inzichten behielden tot in de negentiende eeuw vrijwel ongewijzigd hun autoriteit. In de middeleeuwen werd hij simpelweg de Filosoof genoemd, omdat toen niemand hem op dat gebied naar de kroon stak. Zijn passie gold in eerste instantie het onderzoek van mens en natuur, maar zijn kennis strekte zich uit tot vrijwel alle aspecten van het leven.

Ook Aristoteles – die een allesbehalve volmaakt leven leidde – moest obstakels overwinnen en klippen omzeilen. Twee keer zag hij zich gedwongen zijn leven radicaal om te gooien, zijn leefomgeving op te geven en ergens anders een nieuw bestaan op te bouwen. Enige vorm van waardering en beloning voor wat hij bereikte, bleef hem gedurende zijn leven ontzegd. Toch, of misschien wel juist daarom, kunnen we uit zijn inzichten en verworvenheden belangrijke inspiraties voor onze eigen aanpak van het leven putten. Vandaag de dag, bijna vijftiende eeuw en talrijke filosofen en wetenschappelijke inzichten later, hebben het leven en werk van de Grote Stagirit, zoals Aristoteles naar zijn geboorteplaats werd genoemd, nog niets aan belang ingeboet.

En zo komen we bij het doel van dit boek: het aantonen van dat belang en de verworvenheid van

Aristoteles, en deze vanuit het gezichtspunt van een ervaren manager en adviseur tot concepten maken – concepten waarmee bedrijven eenvoudig en snel veranderingen kunnen doorvoeren (geheel in de geest van Aristoteles, voor wie de verandering van het bestaande een van de belangrijkste principes was).

Aristoteles heeft ons veel inzicht in de mens gegeven, hetgeen ons stimuleert aandachtig om ons heen te kijken en een blik te werpen achter de dingen die vanzelfsprekend lijken – met de bedoeling dat we *onzelf* weer begrijpen. Hij leert ons hoe mens en universum in elkaar steken, hoe het allemaal werkt en welke natuurlijke aspecten ons leven en werken kunnen verrijken.

Zijn zienswijzen en instructies kunnen voor iedereen een inspiratiebron voor een welbesteed, succesvol en gelukkig leven vormen. Iedereen – of je nu manager of medewerker, scholier of huisvrouw bent – kan uit de geschriften van Aristoteles een levenslang geldende doe-het-zelfcursus samenstellen. Dit boek beoogt eveneens een inspiratiebron te zijn: voor de lezer die zijn leven en werk bewust onder ogen ziet en die zichzelf verder wil ontwikkelen – en dat volgens de ideeën van Aristoteles: doelgericht, maar niet perfectionistisch.

Een ontwikkelde geest gaat nooit exacter te werk dan al in de aard der zaak ligt besloten.

Voor dit boek, waarin uiteraard slechts een bescheiden selectie uit het werk van Aristoteles kan worden besproken, staan zes thema's centraal die voor de praktijk van het hedendaagse management inspirerend kunnen zijn. Na een beknopte biografische schets komen die thema's als volgt in de komende hoofdstukken aan bod:

Handelen en doen: over het ontstaan van effectiviteit en succes, en over zingeving als basis van arbeidsmotivatie.

Streven naar geluk: over ethiek, deugzaamheid en het juiste handelen in het management.

Zelfontwikkeling: over het streven van de mens naar volmaaktheid en de ontwikkeling van een eigen persoonlijkheid.

Verandering: over het stimuleren en ontwikkelen van medewerkers.

Kennis: over het juist beoordelen van informatie,

communicatie en de grondbeginselen van besluitvorming.

Het goddelijke: over spiritualiteit.

Wanneer je je ook maar enigszins in de grote denkers van deze aarde verdiept, gebeuren er drie dingen. In eerste instantie *herken* je de adviezen, uitspraken en richtlijnen van de oude filosofen: voor een groot deel kregen we ze al in onze kinderjaren voorgeschoteld, als moralistische geboden van onze ouders. Wie zich hierdoor niet laat afschrikken en zich intensiever met de leer en doelstellingen van de filosofische geschriften bezighoudt, zal er steeds meer van begrijpen en zal *inzicht* krijgen in wat er daadwerkelijk wordt gezegd. Je leert de ideeën en concepten van de verschillende filosofen onder woorden brengen en hoe je het een en ander kunt interpreteren. De derde stap volgt vanzelf, wanneer je stopt met vergelijken en de verworven kennis op je eigen wijsheid laat inwerken. Dan wordt je het geschenk van *inspiratie* gegeven. Het nieuw geleerde gaat deel uitmaken van de schat aan kennis die je al had en raakt geïntegreerd in je dagelijks denken en doen. Samen met onze reeds aanwezige talenten ontstaat door de nieuw verworven inzichten iets nieuws, dat we vervolgens op onze beurt weer

aan anderen kunnen schenken.

In het management van het derde millennium beleeft het idee van schenken een renaissance. Managers, leidinggevend en medewerkers schenken dagelijks hun krachten en kennis om arbeidsplaatsen te behouden en nieuwe te creëren (zelfs nu al jaren uitsluitend over inkrimping van arbeidsplaatsen wordt gesproken, is dat wel degelijk het geval).

Met dit boek ontvang je een klein deel van het geschenk dat Aristoteles voor onze generaties nog altijd in petto heeft. Het beoogt inspirerend en stimulerend te zijn, en ook om het filosoferen dusdanig in het dagelijks leven te integreren dat we er plezier aan beleven. De totstandkoming van dit boek was voor de schrijfster al een groot geschenk.